

Viola Ardone (suom Laura Lahdensuu): Nimeni on Oliva Denaro

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Viola Ardone (suom Laura Lahdensuu): Nimeni on Oliva Denaro (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/viola-ardone-nimeni-on-oliva-denaro/>)

Viola Ardone (suom Laura Lahdensuu): Nimeni on Oliva Denaro

Sinnikkäästi omaan elämään - RIITTA VAISMAA

Viola Ardonen uusimman suomennoksen *Nimeni on Oliva Denaro* suurin ansio on sama kuin hänen edellisen teoksensa *Lasten junan* (Aula 2022). Ardone kertoo koskettavasti ja kiinnostavasti Sisilian lähihistoriasta asioita, joita tuskin kovin moni tuntee.

Lasten junassa kuvauksen kohteena oli toisen maailmansodan aika ja sotalasten kohtalot. *Nimeni on Oliva Denarossa* eletään 1960-lukua. Tosin tapahtumat tuntuvat niin vanhakantaisilta, että tapahtuma-aikaa luulisi kymmeniä vuosia varhaisemmaksi. *Lasten junassa* päähenkilö oli liikuttava pikkupoika, Oliva Denaro on juuri 16 vuotta täyttänyt tyttö, joka haluaisi vielä olla lapsi. Päähenkilön nimi on anagrammi kirjailijan omasta nimestä.

Tapahtumapaikka on pieni kylä, missä kaikki tuntevat kaikki, tietävät kaikkien asiat ja missä perinteet ja normit ovat ankarat, vanhat ja vankat. *Nimeni on Oliva Denaro* pohjautuu tositapahtumiin, sisilialaisen Franca Violan (s. 1948) elämään. Keskiössä on laki ns. korjaavasta avioliitosta. Sen mukaan raiskatut naiset saattoivat avioitua raiskaajansa kanssa ja välttää näin syntyneen häpeän. "Nainen on kuin kannu – joka sen rikkoo, pitäköön hyvänään, sanoo minun äitini." Rikottua kannua ei saa enää koskaan ehjäksi. Hyytävän epäoikeudenmukainen laki kumottiin vasta 1981.

Oliva päättää parhaan ystävättärensä, kommunistisen perheen tyttären Lilianan sekä isänsä tukemana kuitenkin elää toisin, vaikka se alkuun tietää lähes vankina elämistä omassa kodissaan. Olivan isollesiskolle Fortunatalle tosin avioliittokaan ei avaa vapautta ja omaa elämää vaan tietää toista vankilaa. Fortunata on mennyt naimisiin hänet yhteisymmärryksessä raskaaksi saattaneen miehen kanssa. Vaikka lapsi ei miehen pahoinpitelyn tähden koskaan synny, Fortunata joutuu elämään jatkuvasti väkivaltaisesti kohdeltuna suljettujen ovien takana. Mies huitelee missä milloinkin. Toista lasta ei synny.

Poikia koskevat aivan omat sääntönsä tai paremminkin sääntöjen puute. Kaksoisstandardi on vahva. Olivan kaksoisveljen Cosiminon elämää ei rajoiteta, eikä tällä ole kotiin liittyviä velvollisuuksia, mitä Olivan on jo tyttösenä mahdotonta ymmärtää.

Ankarien periaatteiden yhteisö näyttäytyy yllättävän ja yksipuolisesn vihamielisenä. Kaksoisviestintä kukoistaa, kun mm. tavatessa ollaan ystävällisiä mutta heti kohta vain arvostellaan. Ehkä näkymä olisi toinen, jos katse ei olisi silmällä pidettävissä naisissa ja tytöissä. Erityisen kaksinaamainen on Olivan äiti, joka koko ajan kaippaa Calabriaan mutta joka on omaksunut kylän vanhat tavat ja jyrkät periaatteet jopa ankarammin kuin kyläläiset konsanaan. Äiti on aikanaan karannut kotoaan miehen mukaan, mutta elämä köyhän maanviljelijän vaimona onkin turhauttanut ja katkeroitannut.

Oliva elää tyydyttävää tytön elämää. Hän puuhaa maanviljelijä-isän kanssa puutarhassa. Hän lähtee mielellään anivarhain isän kanssa keräämään etanoita, joita isä sitten myy torilla. Oliva pitää koulunkäynnistä, etenkin alakoulun opettaja on hänen ihanteensa. Olivakin haluaa opettajaksi. Vähäpuheinen isä tukee kaikin puolin tytön pyrkimyksiä ja on tuki ja turva myös myöhemmin. Isän ja tyttären hiljainen, lähes sanaton yhteys on *Nimeni on Oliva Denaron* parhaita puolia. Calabrialainen äiti pitää komentoa yllä kylän normien mukaisesti. Tytöille riittää, kunhan he osaavat ommella ja kirjoa ja menevät aikanaan kunniallisesti naimisiin.

Kuukautisten alkamisen jälkeen ei juosta puukengissä eikä lyhyessä hameessa. Äiti ei kerro, mistä on kyse vaan antaa tytölle kangaslappuja, joiden puhtaudesta tytön tulee jatkossa pitää huolta. Polvien alapuolelle yltävä hame kertoo koko kylälle Olivan aikuiselämän alkamisesta. Tyttö on miehille vapaata riistaa.

Olivan elämä kapeutuu radikaalisti. Enää hän ei saa liikkua lainkaan yksin. Kaksoisveli odottaa koulupäivän päätteeksi portilla, muutoin hän voi liikkua lähinnä vain äitinsä seurassa. Lilianan lisäksi Olivan paras kaveri on ollut puusepän poika Saro, jota ei nyt sovi tapailla. Hieman väljyyttä ja uusia ajatuksia tuo Liliana, joka saa elää vapaana.

Rikkaan suvun vesa Paternó on iskenyt silmänsä Olivaan. Kun tyttö on kerran ottanut pojalta vastaan appelsiinin puolikkaan – tosin lyöden saman tein hedelmän poikaa päin – ja toisella kertaa puhunut tälle, poika pitää itsestään selvänä, että tyttö kuuluu hänelle. Oliva päättää toisin, vielä senkin jälkeen, kun Paternó on väkivaltaisesti raiskannut tytön. Perhe on jo menossa

sopimaan korjaavasta avioliitosta, kun Oliva kääntyy kannoillaan ja päätyy tekemään Paternósta rikosilmoituksen hyvin tietäen, että oikeus on miesten ja rikkaiden puolella ja että hän saa kantaakseen elinikäisen leiman.

Olivan raiskaus ei ole tyypillinen puskaraiskaus. Kun Oliva yhden ainoan kerran kävelee yksinään kotiin, hänet siepataan ja viedään useaksi päiväksi vangiksi. Näin teoksen esikuvalla on varmaankin tapahtunut, mutta silti se ei tunnu uskottavalta vaan ylilyönniltä varsinkin, kun sieppaaja on nainen. Paternó käy näyttäytymässä Olivalle useita kertoja ennen tekoaan, jonka jälkeen ovet jätetään auki ja tyttö voi karata kotiinsa.

Oliva ei kotivankilassaan luovu tavoitteestaan. Hän opiskelee tenttien ja Lilianan avustamana opettajaksi. Hän muuttaa pois saarelta, mutta palaa lopulta sinne tekemään opettajan työtä. Liliana on poliittisesti aktiivinen. Hän vannoo ystävälleen, että hän kerran vielä saa tytöille vääryyttä tekevän avioliittolain kumotuksi. Tuskin ilman tiedostavaa Lilianaa Oliva olisi onnistunut valmistumaan ja kestämään oikeudenkäynnin nöyryytykset.

Molemmissa romaaneissaan Ardone tuo kerronnan lopussa lähelle nykyaikaa. *Nimeni on Oliva Denaron* loppuluvut ajoittuvat vuoteen 1981. Oliva on tuolloin tasapainoinen vaikkei täysin tyytyväinen. Rakkauskin on vihdoin mahdollista. Loppuosan Ardone on rakentanut vuoropuheluksi ja vuoroluvuiksi isän ja tyttären välillä. Lopun rakenne ei *Nimeni on Oliva Denarossa* onnistu yhtä hyvin kuin *Lasten junassa*.

Ardone toteuttaa lopun kauniisti, lähes hellästi, mutta haukkaa ehkä turhan ison palan kertomalla sinänsä kiinnostavasti kaikkien henkilöiden elämän kulun 1960-luvulta 1980-luvulle. Ajoittain on hankala hahmottaa, kuka puhuu ja kenestä puhutaan. Hieman epäuskottavaa on, että kaikille on vaikeuksien jälkeen käynyt kohtalaisen hyvin. Lohduttavaa on, että äiti on pehmentänyt arvojaan ja että Cosiminon teini-ikäinen tytär pitää tättiään esikuvanaan. Kansanedustajaksi päätynyt Lilianakin pitää lupauksensa. Kiehtovasti Ardone tuo Olivan apujoukkoihin henkilön *Lasten junasta*.

Nimeni on Oliva Denaro on kiinnostava ja puhutteleva mutta ei silti *Lasten junan* veroinen. Vaikka loppupuoli kauniisti sovittaa alkupuolen kauheuksia, on alkuosa silti turhan pitkä ja osin toisteinen. Vaikka *Nimeni on Oliva Denaro*

kertoo järkyttävän tositarinan, se on silti astetta viihteellisempi kuin *Lasten juna*. Laura Lahdensuun suomennos on laatutyötä niin elävän pikkutyön kuin päämäärätietoisten nuorten naisten sekä Olivan perheen kuvauksessa. Erityisen kiitoksen suomentaja ansaitsee Olivan hiljaisen, lähes puhumattoman isän tavoittamisessa naisten maailmassa.

Viola Ardone (s. 1974) on napolilainen kirjailija ja italian ja latinan opettaja. *Nimeni on Oliva Denaro* on hänen neljäs romaaninsa ja toinen suomennettu teos.

Viola Ardone: *Nimeni on Oliva Denaro (Oliva Denaro)*. Suom. Laura Lahdensuu. Aula & Co 2023. 316 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko

« Previous:

Riad Sattouf (suom : Saara Pääkkönen)
Tulevaisuuden arabi 6, Lapsuus Lähi-idässä
(1994–2011). (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/riad-sattouf-tulevaisuuden-arabi-6/>)

Next:»

Annie Ernaux (suom Lotta Toivanen): Nuori
mies (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/annie-ernaux-nuori-mies/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
